

Cianotipija

Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola, Foto dizaina izglītības programmas skolotājas: Jūlija Kurmeļova, Aira Medne

Kas ir cianotipija?

- Jēdziens «cyan» ir cēlies no grieķu vārda, kas tulkojumā nozīmē «zils».
- Cianotipija ir sena vienkrāsas fotogrāfiju drukas metode, kuras rezultātā iegūst zilās krāsas nospiedumu.
- Cianotipija (cyanotype) ir viens no pirmajiem foto procesiem, ko 19. gadsimta vidū atklāja angļu astronoms Džons Heršels. Heršels sākotnēji izgudroja cianotopiju, lai kopētu matemātiskas tabulas, rasējumus un piezīmes, bet procesa vienkāršība un lētums nodrošināja tā turpmāku popularitāti fotogrāfu vidū.
- Līdz pat XX gs. vidum cianotipiju līdztekus citiem reprogrāfijas procesiem arhitekti un būvinženieri izmantoja uz pauspapīra zīmētu rasējumu pavairošanai.

Fotogramma

- Fotogramma ir attēls, kas iegūts ar fotoķīmisku metodi, neizmantojot kameru.
- Priekšmets tiek novietots uz fotopapīra vai plēves, un sagaismots izmantojot lampu tā, lai priekšmeta kritošā ēna atrastos uz fotomateriāla.
- Fotogrammas specifiska iezīme ir tāda, ka ekspozīcijas brīdī gaisma no objektiem neatspīd, bet gan iet caur tiem.
- Fotogrammā gaismas siluetu veidā iespiesti necaurspīdīgi objekti.

© Aira Medne, Jūlija Kurmeļova

© Aira Medne, Jūlija Kurmeļova

© Jūlija Kurmeļova

Cianotipijas izveides nepieciešamie materiāli:

- Kālija heksacianoferāts
- Dzelzs amonija citrāts
- Cimdi
- Akvarēļpapīrs
- Metāla vaniņa
- Ūdens
- Mazgāšanas līdzeklis;
- Mērglazīte
- Destilēts ūdens
- Otiņas vai švammītes
- Dažādi priekšmeti
- Stikls

Mācību uzdevums:

1. Atkārtot cianotipijas darba gaitas veidošanu;
2. Sameklēt fotogrammas veidošanai nepieciešamos materiālus;
3. Izveidot fotogrammu;
4. Prezentēt savu darbu – fotogrammu.

Cianotipijas veidošanas gaita

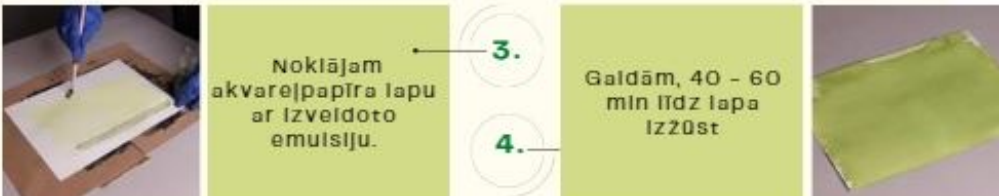
1. Izejmateriāli: Kālija heksacianoferrāts un Dzelzs amonija citrāts.

2. Proporcija 1:1 Kālija heksacianoferrāts : Dzelzs amonija citrāts.

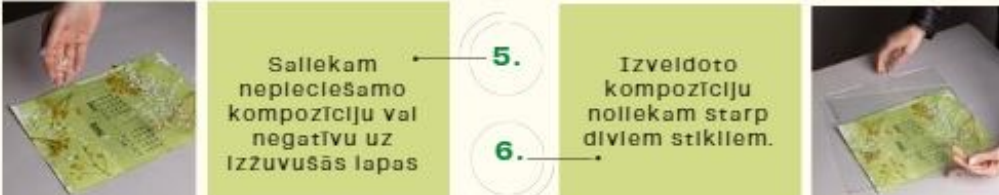
3. Noklājam akvareļpapīra lapu ar izveidoto emulsiju.

4. Gaidām, 40 - 60 min līdz lapa izžūst

5. Salliekam nepieciešamo kompozīciju vai negatīvu uz izžuvušās lapas

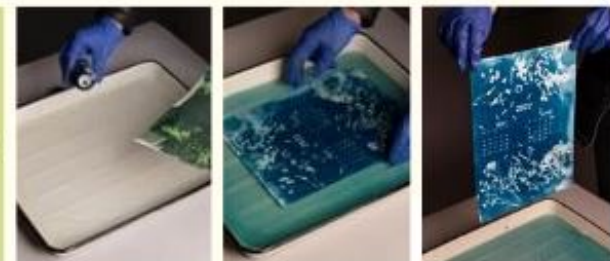
6. Izveidoto kompozīciju noliekam starp diviem stikliem.

7. Emulsija ultravioletā starojuma ietekmē tiek izveidots kompozīcijas nospiedums. Kompozīcijas gaismošanas laiks atkarībā no saules gaismas stipruma 4-6 minūtes.

8. Kompozīcijas attīstīšanas process. Pievienojam mazgāšanas līdzekli, mazgājam kompozīciju tikmēr tiek izskalots dzeltenais tonis

Cianotipija

Foto dizaina izglītības programmas fondu darbi

